Cena 300 Mk.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

PRENUMERATA WYNOSI:
w Kaliszu miesięcznie 7000 Mk.
z odnoszeniem do domu 8500 Mk.
Na prowincji z przesyłką pocztową 9 000 Mk.
Zagranica 18000 Mk.
Cena pojed. egzemplarza 300 Mk.

GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

CENA OGŁOSZEŃ:
Za 1 wiersz nonp. lub jego miejsce na str. 1.2.3. m. 1000., w tekście m. 750
Nekrologi 1000 m., zwyczajne 500 m.

Adres Redakcji i Administracji Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. № 9
Otwarte od 9—12 i od 2—6 po poł.

№ 90 (7425). Niedziela, dnia 22 Kwietnia 1923 r. Rok XXXI

DYREKCJA

Gimnazjów Żeńskiego i Męskiego Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskich Szkół Srednich w Kaliszu

przyjmuje już zapisy nowowstępujących do wszystkich klas Gimnazjum Żeńskiego, od klas zaś wstępnej do IV włącznie Gimnazjum Męskiego. Wymagane są przy zapisie: metryka i świadectwo wtórnego szczepienia ospy.

Kancelarja czynna jest z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych od godziny 8 rano do 1-ej i 4—6 p.p. Kancelarja Gimnazjów mieści się przy ul. Kościuszki Nr. 17 III-cie piętro.

Kalisz, dn. 17 kwietnia 1923 roku.

M. MAKAREWICZ
Dyrektor

873

Zawiadomienie.

DYREKCJA KALISKO-TURECKIEJ KOLEI POWIATOWEJ podaje do wiadomości, że 1) wszelkie ładunki oraz drobnica przybywające do st. Opatówek Kolei Państw. do przeładunku na kolejkę winny być adresowane na KALISKO-TURECKĄ KOLEJ POWIATOWĄ jako głównego odbiorcę.

Poniżej podaje się sposób formowania listu przewozowego:

a) w rubryce „Imię i nazwisko odbiorcy" musi być wymienione—KALISKO-TURECKA KOLEJ POWIATOWA;

b) w rubryce „Dokładny adres odbiorcy"—może być wymieniony RZECZYWISTY ODBIORCA;

c) w rubryce „Stacja przeznaczenia"—OPĄTÓWEK;

d) w rubryce „Miejsce przeznaczenia" — może być wskazane miejsce zamieszkania rzeczywistego odbiorcy.

2) Wszelkie ładunki wysyłane za pośrednictwem Kalisko-Tureckiej Kolei Powiatowej do przeładunku na kolej szerokotorową, mogą być być uskuteczniane tylko przez kolejkę, tj. na liście przewozowym jako główny wysyłający musi być podana kolejka, a z boku rzeczywisty wysyłający.

3) Opłaty za przewozy na Kolei Państw. mogą być uskuteczniane tylko przez kolejkę, oprócz tych ładunków, które będą wysyłane ze st. Opatówek P.K.P. na przekaz.

Nie przestrzeganie powyższych przepisów pociągnie za sobą tego rodzaju następstwa, że ładunki wysyłane Koleją Państw. do st. Opatówek na imię prywatnego odbiorcy NIE BĘDĄ PODSTAWIANE NA BOCZNICĘ KOLEJKI, a tym samym nie będą wydawane kolejce, tylko osobie wskazanej na liście przewozowym, a odbiorca zmuszony będzie uiścić oddzielną opłatę za wprowadzenie ładunku na bocznicę kolejki.

899 DYREKCJA K. T. K. P.

TELEGRAMY.

Rozłam w prawicy.

WARSZAWA 21. Jak słychać, do grupy katolicko-ludowej zgłosiło się kilku posłów Z. L. N. i Chadecji, oświadczając, że w razie sfinalizowania układów Piasta z Chjena, przystąpią do grupy posła Matakiewicza.

Męczeńska śmierć kpitana Dmochowskiego.

WARSZAWA. Dziś o godz. 10 rano z Kościoła Garnizonowego odbędzie się wyprowadzenie zwłok kapitana wojsk polskich, Pawła Dmochowskiego, komendanta bataljonu straży granicznej. Kapitan Dmochowski zginął bohaterską śmiercią na pograniczu polsko-litewskiem w majątku Gubowo.

W dniu 14 bm. grasujące bandy litewskie napadły na posterunek polskiej straży granicznej w Gubowie. Obsługa karabinów maszynowych, odpierająca dzicz litewską, została wycięta, pozostał przy życiu kab. Dmochowski, który, nie bacząc na liczne rany, sam jeden bronił się po bohatersku przeciw bandytom. Pomimo dzielnej obrony, uległ przemocy i został rozsiekany niemal w oczach młodej małżonki, z którą wziął ślub zaledwie na dziesięć dni przed swoją męczeńską śmiercią. Zamordowawszy bestjalsko kap. Dmochowskiego, żonę jego bandyci litewscy uprowadzili ze sobą znęcając się nad nią w sposób okrutny. Zwłoki bohatera sprowadzono w dniu wczorajszym do Warszawy.

Straszliwe trzęsienie ziemi w Meksyku.

LONDYN Biuro Reutera donosi z Nowego Yorku: Telegramy z Guayaquill donoszą o gwałtownym wybuchu wulkanu Tagarague. Z krateru buchają olbrzymie płomienie oraz masy kamieni rozżarzonych, które padają do miasta Riobamba i innych okolicznych miejscowości. Miasto Riobamba jest pokryte grubą warstwą popiołu i piasku.

Całe wybrzeże meksykańskie według doniesień radiotelegraficznych z Nowego Yorku pomiędzy Veracruz i Saint Louis Potosi zostało nawiedzone strasznem trzęsieniem ziemi. Liczne gmachy uległy zniszczeniu. Ludność ucieka w popłochu. Całe plantacje kawy w prowincji Hidalgo znikły z powierzchni ziemi. Nowy krater wulkanu otworzył się pod Buejutta, z którego wydobywają się gazy trujące. W republice Ekuador wulkan Prugaragua spoczywający od r. 1886, ponownie się ożywił. Miasto Riobamba, liczące około 18,000 mieszkańców a zasypywane lawą rozpaloną, jest odcięte od reszty świata. O losie ludności zagrożonej niema dotąd żadnych wiadomości.

Obrady związku ziemian.

WARSZAWA 21. W dniu dzisiejszym w godzinach wieczornych rozpoczęły się narady ziemian w sprawie nowo tworzącej się większości. W czasie dyskusji ziemianie wyrażają solidarność z oświadczeniem marsz. Trąmpczyńskiego tak co do wykonania reformy rolnej jak i co do większości pod auspicjami pos. Witosa. Decydujące uchwały zapadną prawdopodobnie dopiero późną nocą.

Skutki przeciwpolskiej polityki W. M. Gdańska

GDAŃSK 21, Od czasu stosowania praw wyjątkowych przez władze gdańskie wobec polskich osób prawnych, cofnęły się wnioski polskie o zarejestrowanie w tutejszym rejestrze handlowym niemal do zera, gdyż nikt nie chce się narażać na bezskuteczność swego wniosku albo wziąć ciężary na siebie, wyjątkowo ustalone dla spółek polskich i całkiem nieprzewidziane w konwencji polsko - gdańskiej. Innemi słowy ruch i życie handlowe na takich podstawach nietylko rozwijać się nie może, lecz poczyna upadać. Sam Gdańsk sobie winien, że tak jest.

Gen. Le Rond w Krakowie.

KRAKÓW (AW.) 21. Dn. 19-go bm. z powodu pobytu generała Le Ronda w Krakowie odbyła się na Rynku Krakowskim msza polowa. O godzinie 10 rano nadjechał samochodem generał Le Rond w towarzystwie generała Szeptyckiego. Drugim samochodem przybyła pani Le Rond w towarzystwie rotmistrza Zaremby. Orkiestra wojskowa zagrała Marsyljankę, a na-

stępnie hymn państwowy. Po dokonaniu przeglądu wojska gen. Le Rond udał się przed ołtarz, gdzie już zgromadzili się przedstawiciele władz. Między innymi przybył poseł angielski Maks Miller, wojewoda Gałecki i prezydent m. Krakowa, konsul węgierski, profesorowie uniwersytetu jagiellońskiego itd. i przedstawiciele wojskowości. Po nabożeństwie odbyła się przed gen. Le Rondem i uczestnikami defilada wojskowa. Podczas uroczystości i defilady zgromadziły się tłumy publiczności krakowskiej.

Zarządzenie ministerjum skarbu.

WARSZAWA 21 Jak dowiadujemy się z zupełnie miarodajnego źródła, nasze ministerjum skarbu wydało szereg zarządzeń w sprawie opanowania kursu zwyżkowego dolara.

Dzięki tym zarządzeniom osiągnięto już przed giełdą oficjalną wyniki pomyślne.

Owa praca przecież była tem trudniejsza, że napotykała się z przeszkodami ze strony Berlina, który rzuca markę polską, by ratować kurs marki niemieckiej. Mimo to istnieje nadzieja uzasadniona, że zwyżka dolara będzie zjawiskiem przemijającem.

Chojna ofiara.

LWOW (AW.) 21. Znany bibljofil lwowski inżynier Tuleja ofiarował swój księgozbiór, liczący przeszło 140.000 tomów, miastu. Bibljoteka ta nosić będzie nazwę ofiarodawcy i przeznaczona będzie na publiczną miejską czytelnię.

Zamknięcie kin.

LWOW (AW.) 21. W związku z trudnościami prowadzenia przedsiębiorstw wskutek podwyżek światła elektrycznego itd. przestało tu funkcjonować 9 mniejszych kin, które grać będą odtąd tylko raz w tygodniu w niedzielę.

Powody spadku marki polskiej.

KATOWICE (AW.) 21. Dowiadujemy się ze źródła dobrze poinformowanego, że do obecnego spadku marki polskiej, równoległego ze spadkiem marki niemieckiej walutowej i dewizowej na obszarze Górnego-Śląska, wskutek czego znaczna część operacji walutowych przenosi się na Górny Śląsk. Oprócz tego, na terenie Górnośląskim działa cały szereg banków nie solidaryzujących się z interesami państwa Polskiego, które to banki usiłują podnosić kurs marki niemieckiej kosztem polskiej.

Nowa wyprawa do Bieguna Północnego.

LONDYN (AW.) 21. Poselstwo norweskie informuje, że znany badacz Amundsen podejmie nową wyprawę na Biegun Północny 20-go czerwca rb.

Faszyści przeciwko Watykanowi.

RZYM (AW.) 21. Omawiając stanowisko Watykanu wobec kongresu partji ludowej w Turynie „Avanti" pisze:

„Watykan energicznie wystąpił w obronie partji ludowej, przyznając jednak, że nie jest ona partją katolicką w tem znaczeniu, aby Watykan ponosił bezpośrednią odpowiedzialność za jej czyny. Jest to jawna zachętą dla katolików do pozostania w partji. Jest to tem ważniejsze — pisze dziennik — że widzimy pierwsze zaczepki Rządu względem partji ludowej".

Z Bolszewickiej Ukrainy.

LWOW (AW.) 21. „Diło" donosi, że cerkiew prawosławna na Ukrainie dzieli się obecnie na trzy odłamy: 1) zwolenników cerkwi rosyjskiej, znajdującej się pod wpływem patrjarchy Tichona, 2) zwolenników autokefalnej ukraińskiej cerkwi skupiającej elementy narodowe ukraińskie, 3) żywej cerkwi. Dwa pierwsze odłamy są silnie prześladowane przez bolszewików — trzeci cieszy się ich poparciem.

Przez Ukrainę — pisze „Diło" — przewala się bolszewicka fala antyreligijna, która jednakże rozbija się o opór nietylko wsi, ale i miasta. W Kijowie szerzy się agitacja bolszewicka za zniszczeniem sławnej Ławry Peczerskiej. Bolszewicy pragną w ten sposób sprowokować fakty rzekomego oburzenia społeczeństwa ukraińskiego przeciwko praktykom religijnym i wyzyskać je przeciw patryarsze.

Z Bolszewji.

PARYŻ (AW.) 21. Korespondent „New-York Herald" donosi z Moskwy między innemi:

Ostatnio aresztowano tu p. Morozow właścicielkę jednego z wielkich willi, zajętych przez amerykański komitet ratunkowy za to, iż w myśl oskarżenia okazywała zbyt wiele przyjaźni dla cudzoziemców. Władze sowieckie, donosi korespondent, uważa ją za przestępstwo przychylność, okazywaną cudzoziemco, którzy pracują w misji ratunkowej. Wobec tego stanowiska sowietów nie wykluczony jest rychły wyjazd komitetu ratunkowego w Rosji, która znów pogrąży się w odmęt głodu. Sytuacja pogarsza się o tyle, iż w łonie przywódców toczą się zażarte walki o władze ze względu na oczekiwaną śmierć Lenina.

W sprawie projektowanego przesilenia.

KRAKOW (A. W) 21 Krakowski organ P.S.L. „Piast" w ogólny sposób omawia w numerze, który w 19 b.m. ukazał się w Krakowie, akcja tworzenia większości. W artykule pod tyt. „Zabiegi o polską większość" pisze: Wobec wrogiej w sejmie postawy posłów z mniejszości narodowych klub posłów P.S.L. wdrożył układy ze stronnictwami polskiemi z pominięciem Wyzwolenia i PPS. Prezes Witos rozpoczął rokowania ze stronnictwami CH. Z. J. N. i N. P R. Układy pisze „Piast" prowadzone na podstawie ogłoszonego już przed trzema miesiącami przez P. S. L. programu pracy, uwzględniającego konieczności państwowe i ludowe odbywały się częściowo w Warszawie a częściowo w Krakowie i doprowadziły do pewnych ustalonych wyników. Celem ich było uzgodnienie poglądów wymienionych stronnictw polskich na najbardziej zasadnicze konieczności państwowe, do których zaliczono zgodnie i konieczność ludową mianowicie reformę rolną. „Piast" dodaje do tych ogólników, że najdonioślejsze dla ludu sprawy zostały tym programem objęte i postawione w myśl stronnictw piastowców.

Z P. K. K. P.

WARSZAWA (A.W.) 21 W ścisłem porozumieniu Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej z Pocztową Kasą Oszczędności wprowadzony zostaje z dniem 1 maja rb. obrót clearingowy polegający na tem, że właściciele rachunków żyrowych w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej będą mogli przekazywać ze swego rachunku dowolne kwoty na rachunek właścicieli rachunków czekowych w P. K. O. i odwrotnie.

W tym celu klijenci wydawać będą dyspozycje czekami białymi, na których wypiszą dyspozycję przekazania na odnośny rachunek i czek jeszcze raz podpiszą.

Szczegółowe przepisy i pouczenia wydawać będą swym klientom poszczególne Oddziały P. K. K. P. i P. K. O.

System ten przekazywania przyczyni się do zwiększenia obrotu bezgotówkowego i skróci czas przelewu z jednego rachunku na rachunek drugi, chociaż rachunki będą prowadzone w dwu oddzielnych instytucjach i różnych oddziałach.

W związku z tem, Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa przyjęła na siebie obowiązek wypłacania za pośrednictwem swych oddziałów przekazów P. K. O. począwszy od jednego miljona marek, Wobec tego osoby mające otrzymać przekazane kwoty, zgłaszać się będą nie w urzędach pocztowych, lecz w Oddziałach P. K. K. P., gdzie po ich odbiorze będą mogły natychmiast dysponować otrzymaną gotówką. Oddziały zaś P. K. K. P. będą przy tej sposobności pouczały klientelę o wpływie obrotu bezgotówkowego, na ogólny stan naszej waluty i skłaniać będą dane jednostki do posługiwania się obrotem bezgotówkowym.

Giełda warszawska.

WARSZAWA. New-York — 46750, Londyn — 213500, Niemcy — 1:70, Paryż 3140.

PARLAMENTARYZM.

Wprawdzie minęło już 700 lat od chwili, gdy pod budowę angielskiego parlamentaryzmu, zostały położone pierwsze podwaliny, ale dopiero wiek osiemnasty rozwinął nowożytne jego formy. Carlyle, który nie był jego wielkim wielbicielem i dostrzegał wszystkie jego słabości, mniemał jednak, że mimo swoje braki nie da się z pożytkiem naśladować poza Wielką Brytanją. I trzeba przyznać, że nigdzie w innych krajach, gdzie parlamentaryzm nie rozwijał się powoli, jak w Anglji, ale został wprowadzony już w mniej więcej doskonałej formie — nie zdołał on stanąć na tym szczeblu, jak w swej pierwotnej ojczyźnie. Nie trzeba jednak sądzić, że Anglja, jako całość, jeżeli się nawet abstrahuje od socjalistów, patrzy z zadowoleniem na ten stan polityczny i społeczny, jaki został stworzony, przez parlamentaryzm. Jeżeli weźmiemy tomy, ostatnich politycznych miesięczników angielskich za drugie półrocze 1922 roku, i to rozmaitych kierunków politycznych, uderzyć nas musi ta krytyka, z jaką szereg autorów występuje przeciw rozmaitym złym stronom angielskiego parlamentaryzmu. A jednak jeżeli chcemy poznać parlamentaryzm w jego najlepszej formie, zwracamy swe oczy na Anglję. Przeciwieństwa partyjne występują tam w formie nie tak zaciekłej, jak gdzieindziej, mniej się słyszy o korupcji i o egoiźmie ministrów i posłów, aniżeli w innych krajach. Takie przynajmniej mamy wrażenie i przekonanie. Czy słusznie?

Już w okresie wojny siedmioletniej 1756—1762, w której Anglja walczyła po stronie Prus i Fryderyka II, przeciw Francji, Austrji i Rosji i zajęła francuską Kanadę, święciła korupcja parlamentarna w Anglji prawdziwe tryumfy. Rządził wówczas Pitt starszy, człowiek bezwzględnie uczciwy, ministrem finansów zaś był książę Newcastle. Znany historyk parlamentaryzmu angielskiego Macauley pisze o ówczesnych stosunkach: Podział władzy między Pitta Newcastle, był doskonały. Newcastle miał pod sobą finanse, obsadzanie posad świeckich i duchownych i dysponowanie tajnymi sumami, używanemi do przekupywania posłów w Izbie Gmin. Pitt kierował sprawami zagranicznemi i wojennemi. W ten sposób cały brud i kał ze wstrętnych kloak rządowych odchodził przez jeden kanał. Przez drugi przepływały tylko rzeczy czyste". Dookoła Newcastle tłoczyli się księża anglikańscy, zawdzięczający mu swe beneficja, posłowie z Izby Gmin i wyżsi urzędnicy. Każdy z nich był mu czemś zobowiązany: posadą, dzierżawą rządową, gotówką. Najlepiej uwydatniało się to podczas głosowania, gdzie wybrani przez najróżnorodniejsze stronnictwa posłowie stale głosowali za przedłożeniami rządowemi. Tak korupcją potrafił Newcastle zaprzęgnąć do rządowego rydwanu.

Znany minister finansów Pitt młodszy umarł 1806 miał inny sposób korupcji. Mianował wszystkich przeciwników lordami i podniósł w ten sposób liczbę mianowanych parów Anglji do liczby 141. W zamian za to musieli oni rządowi płacić pewne sumy na wybory i starać się o przeprowadzenie w swoich okręgach rządowych kandydatów. W ten sposób napełnił Izbę Gmin i Izbę Lordów ludźmi, zupełnie sobie oddanymi.

Gdy po upadku torysów do władzy przyszli w roku 1831 znowu whiggowie z Lordem Greyem na czele, ten otrzymał przeszło trzysta podań o udzielenie godności lordowskiej, a 8000 o zamianowanie baronetem, za usługi oddane rządowi przy wyborach".

Czasy ostatnie. W roku 1922 zarówno szereg dzienników jak i kilku członków Izby Lordów zaatakowało Lloyd Georgea za zbyt hojne rozdawanie tytułów, orderów i odznaczeń członkom partji i przedstawicielom prasy sobie oddanej. Tytuły można było otrzymać za większe sumy wpłacane do kasy partyjnej, ordery i odznaczenia rozdawane były wydawcom gazet w hormie, wywołującej podejrzenie, że chodzi tu o rodzaj przekupstwa. Wprawdzie początek zrobił były konserwatywny premjer Balfour, mianując wydawcę „Daily Telegraph'u" Levyego lordem Burnham, a wydawcę „Daily Mail" Harmswortha lordem Northcliffem; ale w roku

1922 doszło do tego, że w pismach popierających rząd nawet woźni byli kawalerami rozmaitych orderów. To samo się tyczyło posłów Izby Gmin popierających gabinet, tylko że ci, nie zadawali się zewnętrzną błyskotką, a żądali rzeczy bardziej realnych. Już samo utrzymanie się takiego demagoga, jak Lloyd George, który pan stwu przyniósł szereg niepowodzeń, poniżeń, przez długi czas u władzy, było dowodem, że parlamentaryzm angielski nie stał już na wysokości zadania.

Tak w rzeczywistości wygląda wszechwładza parlamentaryzmu w swej ojczyźnie, Anglji. Taki sam splot, intryg, przekupstwa, stawiania swego interesu osobistego nad, państwowy, jak gdzieindziej, tylko może ubrany w formy bardziej dystyngowane, jak zresztą przystało na kulturalnych dżentelmenów.

Hygjena Społeczna.

Nerwowość u dzieci.

Jakkolwiek dziwnym wydać się może tytuł niniejszego artykułu, jednak jest to fakt często spostrzegany u dzieci pozornie zupełnie zdrowych.

Dzieci podlegają bardzo często najrozmaitszym zaburzeniom ze strony systemu nerwowego.

Liczba nerwowych dzieci znacznie wzrosła po wojnie; jest—to zjawisko zupełnie zrozumiałe, gdyż w dobie powojennej życie stało się bardzo niespokojne, pełne wstrząśnień nerwowych.

Ciągła ażytacja wskutek wciąż rosnącej drożyzny i paskarstwa, brak mieszkań, mizerne uposażenie inteligencji i co za tem wszystkiem idzie, niezmiernie ciężka walka o byt, walka zoologiczna o każdy kęs chleba, spowodować musiały znaczny wzrost chorób nerwowych u dorosłych, a w konsekwencji i u dzieci, gdyż najczęściej nerwowe dzieci pochodzą od chorych na nerwy rodziców.

Aby skutecznie walczyć z nerwowością u dzieci, a walka taka jest w zupełności możliwą, należy zapoznać się z przyczyną tego zjawiska

Zasadniczo mamy tylko 2 przyczyny tych chorób:

a) przekazane,
b) nabyte.

Walka z przyczynami pierwszego rodzaju jest bardzo trudna, a często bywa zupełnie bezowocną, albowiem uniknąć przekazania nie jesteśmy w stanie, zwłaszcza jeśli się rozchodzi o choroby dziedziczne, jak to się często zdarza nprzkł. w chorobach umysłowych. Jeżeli Rodzice są nerwowo chorzy, jeżeli ojciec jest nałogowym pijakiem itd. to w takich wypadkach dziecko rodzi się już z chorobą nerwową i uniknąć przekazania nie możemy. Medycyna jest tu zupełnie bezsilną. Natomiast walka z przyczynami nabytemi jest w zupełności możliwą i często daje nadzwyczajne rezultaty. Tu wszystko zależy od racjonalnego wychowania i pielęgnowania dziecka.

Przedewszystkiem pamiętać powinni Rodzice, że wszelkiego rodzaju uderzenia w głowę są bardzo dla dzieci niebezpieczne. Uderzenia takie jak nprzkł. wypadnięcie z wózka, lub z łóżeczka, często wywołuje wstrząśnienie mózgu, wskutek czego dziecko staje się umysłowo chorem lub nerwowem.

Matki winny pamiętać, że pijąc podczas ciąży trunki alkoholowe lub podczas karmienia, wprowadzają alkohol do organizmu dziecka, co w następstwie wywoła u niemowlęcia zaburzenia nerwowe.

Wśród ludu rozpowszechniony jest fatalny zwyczaj dawania niemowlętom na sen makowca lub kołysania całemi godzinami. Tego rodzaju odurzenia wpływają również ujemnie na ustrój nerwowy dziecka.

Samo przez się zrozumiałe, że nie należy krzykiem lub straszeniem uciszać płaczące maleństwa, bo takie „metody“ wywołać mogą ciężkie choroby nerwowe u wrażliwego dziecka.

Pierwszym objawem i dowodem nerwowości u dziecka jest zły sen, zwłaszcza trudne i długie zasypianie.

Sen jest absolutnie niezbędnym czynnikiem prawidłowego rozwoju i zdrowia dziecka. Należy też bardzo dbać o niego i pilnie baczyć, by sen dziecka był prawidłowy i dostatecznie długi. W pierwszych 2—3 latach dziecko powinno spać 10—11 godzin i 2 godziny po południu.

Od 4 roku dzieci zazwyczaj przestają sypiać po obiedzie, lecz zato powinny, już zimą o 7, a latem najdalej o 8 wieczorem udawać się na spoczynek. Minimum snu dla starszego dziecka—10 godzin.

Nie wolno dawać dzieciom na kolację potraw mięsnych, ciężko strawnych, kawy, mocnej herbaty, lub kakao.

Najlepiej dać dziecku od 2-ch lat godzinę przed snem rzadkie jajeczko, bułeczkę z masłem i szklankę ciepłego (oczywiście przegotowanego) mleka.

Zbyt późna kolacja, obciąża żołądek i sprawia niespokojny sen u dzieci.

Jeżeli mowa o śnie, to muszę tu powiedzieć słów kilka o zwyczaju bardzo rozpowszechnionym nawet wśród ludzi skądinąd rozsądnych. Rozchodzi się o zabieranie dzieci na specjalne przedstawienia dziecięce lub na zabawy i zebrania towarzyskie.

Jest—to zwyczaj ogromnie szkodliwy dla małych dzieci. Zebrania takie nawet w kółku rodzinnem przeciągają się do późnej godziny, a zabawy i przedstawienia a ostatnio i kina dostarczają dzieciom nadmiar wrażeń, co w rezultacie prowadzi do nerwowości. Sen staje się niespokojnym; dzieci długo kręcą się w łóżeczku nie mogąc usnąć i rozmawiając ze sobą, a w nocy miewają straszne sny i budzą się z płaczem, żądając zapalenie światła, przy którem się dopiero uspakajają.

A więc, chcąc uchronić dzieci przed chorobami nerwowemi należy unikać zebrań towarzyskich, wszelkich zabaw, teratrów, kina i nawet dziecinnych przedstawień nie należy tolerować do 10 roku życia.

Niech się dzieci bawią jak i kiedy chcą byle sobie nie wyrządziły szkody, a będzie to dla nich o wiele zdrowsze niż zabawy i przedstawienia dla nich spesjalnie urządzane. Również nie należy obarczać zbyt wcześnie umysłu; nie zaczynać uczyć czytać i pisać przed 7 rokiem życia, nie uczyć dzieci dla próżnego popisywania się wierszyków, deklamacji itd.

Starsi się coprawda przytem bawią, ale dzieciom to stanowczo szkodzi.

Nie należy również chwalić dzieci, lub litować się nad niemi w ich obecności, bo takie postępowanie deprawuje charakter i doprowadza w przyszłości do histerji lub hypochondrji.

Reasumując wszystko, pragnę podkreślić najważniejsze momenty profilaktyki nerwowej.

A więc należy pamiętać, że dziecko winno b być 1) racjonalnie żywione.

2) że sen dziecka jest koniecznym czynnikiem zdrowych nerwów.

3) że sen ten musi być regularny i dość długi.

4) że wszelkie wrażenia zbyt silne drażnią nerwy (teatr, kino, zabawy, wieczorki itd).

5) że praca umysłowa może być rozpoczęta dopiero w 7 roku życia (wszelkie nauki).

Oto w ogólnych zarysach najpewniejsze drogi prowadzące do zabezpieczenia dzieci przed chorobami nerwowemi. 4

Kalisz, 20.4 r.

Dr. KLINGER.

Ojcze nasz!

Gdy nas popierać nie chce Europa,
Gdy bolszewicka zagraża nam stopa,
Modlitwę, Panie, wznosimy do Ciebie,
Ojcze nasz, któryś jest w niebie!
Kiedy panoszy zło się dookoła,
Giełda, paskarstwo, gdy podnoszą czoła,
Wołamy, przestępstwo owych widząc roje:
O, święć się, święć Imię Twoje!
Gdy w kraju ciągle szalbierstw panowanie,
Gdy zła ukrócić Sejm nasz nie jest w stanie,
Gdy człowiek czysty zero dziś nicestwo,
Niech przyjdzie Twoje Królestwo!
Jeśli za grzechy nasze to pokuta,
Że brzmieć kłótliwa musi w kraju nuta,
Rzekniemy, chociaż ciężka Polski dola:
O, Boże, bądź Twoja wola!
Gdy się bogacą wciąż paskarskie stany,
Spijają winka, jedzą marcepany,
My Cię prosimy, Panie, Władco nieba,
Daj powszechnego nam chleba!
Że zło po naszych rozwiodło się strzechach,
Że kraj nasz cały tkwi w śmiertelnych grzechach,
I że z widomej gniew Twój jest przyczyny,
Więc odpuść nam nasze winy!
Gdy łaski Twoje serca nasze zmogą,
Może pójdziemy szlachetniejszą drogą?
I partja partji, miast swarów, czełuści,
Wszelakie winy odpuści!
Kiedy, nie radzi świętości spokoju,
Litwin z Moskalem ciągną nas do boju,
Nie daj, gdy nowe grzechy bój ma rodzić,
Na pokuszenie nas wodzić!
Niezgoda, która wciąż na naszym tropie,
Jest złem, co Polsce grób za życia kopie,
Odmów więc, Panie, daru nam innego,
Lecz od niezgody chroń złego!

WŁADYSŁAW BUCHNER.

Ciekawe książki.

Księgarnia p. H. Skąpskiego w Kaliszu prowadzona wzorowo stara się ciągle o urozmaicecenie swego księgozbioru. Znowu znaleźliśmy na półkach jej szereg wydawnictw odznaczających się doborem treści, które polecić winienem uwadze naszych czytelników.

Z dzieł poważniejszych przedewszystkiem wymienić muszę, nadzwyczaj źródłową i wysoce patrjotyczną pracę prof. pol. lwowskiej d-ra Leopolda Caro pt. „Ku nowej Polsce“. Dr. Caro podnosząc wysoki patrjotyzm polaków którzy pod tym względem górują nad innymi narodami stara się dowieść, że nacjonalizm nasz, chociaż nieraz może być nazwany nietolerancyjnym, jest bezwarunkowo tarczą przed zakusami innych narodów i obroną przed zagładą. W całym szeregu rozdziałów autor uczy nas, co jest braterstwo, wolność i równość, jak groźnym dla nas jest bolszewizm, co to jest demokracja i jaki jej winien być stosunek do silnego rządu, kto jest prawdziwym patrjotą itd. Rzecz napisana jak to już powiedziałem wyżej nadzwyczaj źródłowo i interesująco.

Również ciekawą jest rozprawa Aleksandra Lewickiego radnego m. Lwowa pt. „Jak dostarczyć Polsce kapitału“. Autor słusznie podnosi sprawę sztucznej dewaluacji naszej marki przez spekulantów, którym dopomaga Pol. Krajowa Kasa Pożyczkowa. „Gdybym chciałbyć złośliwym, pisze Lewicki, powiedziałbym, że w ustabidlizowaniu naszej waluty widzę jedną tylko złą stronę, a mianowicie, że wtedy P.K.K.P. nie będzie mogła dawać swym wybrańcom owych bezzwrotnych subwencji dewaluacyjnych“ w formie pożyczek, któremi wzbogaciła mnóstwo jednostek, ale zrujnowała skarb.“

Z belletrystyki u p. Skąpskiego znajduje się prześliczna książka pt. „Krwawy Strzęp“ Jana Żyznowskiego, łzami i krwią opisującego dzieje legjonu polskiego, który zorganizowany został w 1914 we Francji. Ciężkie życie pędzili ci prawdziwi męczennicy za wolność naszej Ojczyzny. Traktowano ich, o ile nie gorzej, to w każdym

razie nie lepiej jak syngalezów i legję cudzoziemską do której ich włączono. Bajończyków posyłano na stracone placówki, dzięki czemu z legjonu pozostało zaledwie kilkunastu. A przecież to byli młodzieńcy najlepszych rodzin, studenci — prawdziwy kwiat młodzieży, która, o wiele lepiej winna być traktowana. Książkę tę przeczytać winien każdy, kto czuje się polakiem i w sercu swym nosi ogień miłości dla Ojczyzny.

Pośród nowelistów polskich w ostatnich czasach wyróżnił się na gruncie krakowskim nowy talent w osobie Wacława Grabiańskiego. Nowy zbiórek jego prac pt. „Niedyskrecja Księżyca" polecam gorąco tym, którzy w szarem codziennem życiu potrzebują chwil wytchnienia. Wszystkie nowelki w wytwornej formie pełne humoru wywołują szczery śmiech czytelnika. Vir.

KRONIKA.

— PODZIĘKOWANIE.

Firmom: Kowalski za 40 kg. mąki pszennej Reich i Chmielnicki za 30 kg. mąki żytniej. Hiller za 30 kg. mąki pszennej, Aronsohn, Lewin i Gottfried za 50 kg. mąki żytniej, Kleczewski & Hamburger za 30 kg. mąki żytniej, Rosen za 40 kg. mąki żytniej — ofiarowane na „Święcone" dla najbiedniejszych i chorów więźniów — składamy serdeczne „Bóg zapłać".

Solidacja Marjańska Panien w Kaliszu.

— Z PARAFJI PRAWOSŁAWNEJ.

Z powodu braku odpowiedniejszego miejsca w Kaliszu, nabożeństwa dla ludności wyznania prawosławnego odprawiają się w kaplicz ce grobowej na cmentarzu greko-rosyjskim. Tuż za murem cmentarnym od strony Lipowej znajdują się domy mieszkalne, z których wychodzą dzieci i w czasie nabożeństwa wskrabują się na mur cmentarny, biegają po nim tuż przed oczami modlących się, wykrzykują i śmiejąc się przeszkadzają w nabożeństwie. Żadne prośby o zaniechanie tej swawoli nie pomagają, a nawet dochodzi często do tego, że w powszednie dine, kiedy grobowy robi porządek na cmentarzu, te same dzieci rzucają w niego kamieniami W celu ukrócenia podobnej swawoli — grono prawosławnych prosi rodziców i wszystkich lokatorów, mieszkających we wspomnianych domach aby zwróciły na to uwagę.

Zbędne są komentarze jaką przykrość wyrządaa podobne swawole modlącym się na dworze, pod gołem niebem nawet w czasie deszczu, to miało miejsce w zeszłą niedzielę.

— GDAŃSK — KALISZ.

W niedzielę, dn. 22 bm. odbędą się w Nowym Parku zawody piłki nożnej pomiędzy drużyną polską w Gdańsku „Gedania" i kaliską „Prosną". Mecz ten wzbudza olbrzymie zainteresowanie wśród sportowców kaliskich i będzie jednym z najciekawszych w tegorocznym sezonie sportowym w Kaliszu. Początek zawodów bez względu na pogodę punktualnie o godz. 3½ popoł.

— OPIEKA NAD OCHRONKAMI.

Tymczasowy Zarząd Tow. Opieki nad ochronkami w Kaliszu, ma zaszczyt zawiadomić członków Towarzystwa, jak również wszystkich interesujących się działalnością tegoż Towarzystwa, iż w dn. 26 kwietnia rb. o godz. 6-ej pp. w kruzgankach klasztoru OO. Franciszkanów w Kaliszu, odbędzie się zwyczajne zebranie z następującym porządkiem dziennym:

1) sprawozdanie zarządu z dotychczasowej działalności Towarzystwa;
2) przyjęcie statutu Towarzystwa;
3) wybory do zarządu i komisji rewizyjnej;
4) wolne wnioski zarządu i członków Towarzystwa.

O ile z powodu nieprzybycia wymaganej statutem liczby członków (¼ ogólnej liczby) zebranie to nie dojdzie do skutku, odbędzie się ono w drugim terminie tego samego dnia o g. 6-ej pp. z tym samym porządkiem dziennym i będzie prawomocne bez względu na liczbę przybyłych członków.

— ZMIANA W KOMISJI do zatwierdzania planów przy Magistracie miasta Kalisza. Dowiadujemy się, że na miejsce p. W. Wardeckiego który do chwili ustąpienia z Kaliskiego Koła Architektów zajmował stanowisko członka Komisji przy zatwierdzaniu planów budowy naszego miasta z głosem doradczym, został przez Koło Architektów delegowany p. F. Brzeziński, obecny wiceprezes Koła.

— Z TURKU (kor. wł.)

Dn. 16 b.m. o godz. 10 rano w Turku odprawiono nabożeństwo żałobne za spokój duszy ś.p. ks. prałata Budkiewicza, celebrowane przez Ks. Wróbla. Kościół przyozdobiono kwiatami i emblematami religijnemi. Podczas nabożeństwa zostały odśpiewane przez miejscowe T-wo Muzyczne „Lutnia" szereg pieśni religijnych, które wypadły bardzo pięknie. W nabożeństwie wzięły udział wszystkie szkoły męskie i żeńskie wraz ze swoimi dyrektorami i profesorami na czele, oraz delegacje wszelkich związków i stowarzyszeń i przedstawiciele władz państwowych i miejskich Nastrój podczas nabożeństwa był bardzo poważny.

K. W.

— LOTERJA FANTOWA NA ODBUDOWĘ PAŁACU BISKUPIEGO W WŁOCŁAWKU.

W redakcji naszego pisma są do nabycia losy na wyżej wymienioną loterję w minimalnej cenie 1000 mk. za los. Niewątpimy, że szlachetny cel loterji jak i stosunkowo liczne i duże wygrane (dochodzące do 1½ miljona mkp.) zapewnią kompletne powodzenie loterji.

— RABINDRANATH TAGORE.

Żądna prawdziwej rozrywki umysłowej inteligencja naszego miasta została poruszona, zapowiedzianym na dziś t. j. na niedzielę, wieczorem, poświęconym twórczości jednego z największych społecznych myślicieli i poetów, Rabindranath'a Tagore.

Ożywiona sprzedaż biletów w W.P. Mayera zapowiada wielką frekwencję publiczności.

— DZIEŃ 3 MAJA.

Dzień święta narodowego 3 maja będzie w r. b. wyjątkowo uroczyście obchodzony, łączy się bowiem z odsłonięciem w Warszawie pomnika księcia Józefa oraz przyjazdem do Polski marszałka Focha.

W uroczystościach narodowych weźmie udział całe społeczeństwo polskie we wszystkich zakątkach Rzeczypospolitej Polskiej.

Uroczystości w stolicy będą spontaniczną manifestacją wszystkich sfer społeczeństwa całej Polski.

Urządzeniem obchodu święta narodowego oraz przyjęciem gości z Francji zajmują się specjalne komitety z Komitetem Wykonawczym Zjednoczenia Stowarzyszeń Polskich Rzplitej Polskiej na czele.

Pragnąc, aby reprezentacja ziemiaństwa w uroczystościach dnia 3 maja była jaknajliczniejsza, Zarząd Główny Związku Ziemian w Warszawie, zwrócił się do wszystkich swych Oddziałów na prowincji o wydelegowanie na ten dzień do stolicy po kilku przedstawicieli.

Bliższych informacji udziela biuro Zarządu Głównego Związku Ziemian w Warszawie (ul. Kopernika Nr. 30, 4 piętro).

Polska Macierz Szkolna zwyczajem dorocznym urządza w dn. 3 maja wielką kwestę na oświatę. Kwesta ta ma trwać cały tydzień, a dzień 3 maja jest dniem pierwszym tego wielkiego tygodnia ofiarności publicznej na oświatę.

Kwesta ta wypaść winna jaknajpomyślniej.

Niechaj wszyscy zobaczą solidarny czyn stolicy i całej Polski.

Niechaj wszyscy w każdem bez wyjątku oknie zobaczą choćby tylko jedną nalepkę a u każdego przechodnia znaczek wielkiego narodowego święta szkolnego 3 maja.

Nalepki Polskiej Macierzy Szkolnej nabywać już żna w Zarządzie Głównym tej instytucji (Krak. Przedm 7 m. 4). w Warszawie.

SZKOLNICTWO POWSZECHNE.

(CIĄG DALSZY).

Państwa demokratyczne, przewyższające Polskę kulturą, rozpoczęły budowę wychowania publicznego właśnie od szkół powszechnych. I my więc budujmy dobrą szkołę powszechną, bo to jest skarb nasz prawdziwy; zjednoczmy się wszyscy około niej spieszmy się z pomocą moralną i materjalną, ażeby umożliwić jej istnienie i rozwój.

Pracę, zmierzającą do rozwoju szkolnictwa powszechnego musimy podjąć w dwóch kierunkach: w kierunku pedagogicznym i organizacyjno technicznym. W pierwszym wypadku Inspektor pracować musi sam, zaś w drugim, w myśl obowiązujących ustaw, Inspektor do współpracy powołuje Samorządy szkolne i samorządy terytorjalne, gminne i powiatowe. Ażeby osiągnąć właściwy cel w szkolnictwie pod względem pedagogicznym jako Inspektor Szkolny musi być instruktorem i kontrolerem. Usiłowaniem mojem, jako kontrolera będzie przyzwyczaić nauczycielstwo do sumiennej, planowej i systematycznej pracy, zaś jako instruktor wskazywać muszę nauczycielstwo cele i zadania do których ma zmierzać w swej pracy, a jednocześnie środki i metody, któremi w pracy posługiwać się winno by pożądany cel osiągnąć. By skontrolować pracę nauczyciela, by ocenić jego wartość, jako pedagoga, Inspektor szkolny, jak również jego zastępca starają się w miarę możności wizytować szkoły. Najważniejsze atoli zadanie moje jako Inspektora polegać musi na pracy instruktorskiej, tj. na dążności, zmierzającej w kierunku wydoskonalenia nauczycielstwa pod względem fachowym. Pierwszym środkiem, którym się dla tego celu Inspektor posługuje są konferencje indywidualne i zbiorowe, drugim zaś — kursy dokształcające, które w czasie ferji wakacyjnych stale będą organizowane. Niezależnie od tego usiłowaniem mojem będzie pobudzić nauczycielstwo do pracy samokształceniowej przez czytanie pism fachowych oraz studjowanie odpowiednich dzieł pedagogicznych. Sz. Panom zapewne wiadomo, że w każdej gminie są zorganizowane bibljoteki nauczycielskie, z których, niestety, dotychczas nauczycielstwo w stopniu właściwym nie korzysta. Otóż zadaniem mojem będzie przyzwyczaić nauczycielstwo do korzystania z tych bibljotek.

Niezależnie od usiłowań, zmierzających do przyzwyczajenia nauczycielstwa do sumiennej i umiejętnej pracy w szkole oraz pracy nad sobą, dążeniem mojem będzie zachęcić i pobudzić do pracy poza szkołą. Jestem zdania, że szkoła powszechna, niekiedy jako jedyna kulturalna w wiosce, a nawet w gminie, winna być tym ogniskiem, skąd ma spływać światło nauki nie tylko na dzieci, lecz i na dorosłych. Nie wdając się w szczegóły programu tej pracy pozaszkolnej, chcę tylko podkreślić, że w chwili obecnej, kiedy mamy tak poważny odsetek analfabetów, kiedy zgnilizna moralna zatruwa nasze społeczeństwo, podjęcie pracy oświatowo-wychowawczej przez inteligencję wogóle, a nauczycielstwo w szczególności jest sprawą pierwszorzędnego znaczenia.

W pracy jednak pozaszkolnej, prowadzonej przez nauczycielstwo, może się ktoś dopatrzyć pewnego niebezpieczeństwa, polegającego na tem, że pod płaszczykiem tej oświaty nauczycielstwo uprawiać może politykę. Otóż oświadczam, że sam należę do ludzi bezpartyjnych i że jestem wolny od wszelkiej hypnozy nastrojowej, wytwarzanej przez taką lub inną partję polityczną. Od każdego zaś nauczyciela wymagam, by był dobrym pracownikiem, dzielnym obywatelem polakiem i uczciwym człowiekiem. To są kryterje, któremi przy ocenie wartości pracy nauczycielstwa posługiwać się będą.

Przechodząc z kolei do pracy organizacyjnej, podkreślam, że praca ta wymaga przedewszystkiem współdziłania czynników społecznych z Inspektorem Szkolnym. Krótko mówiąc dążeniem mojem, zarówno Panów, jako przedstawicieli samorządu szkolnego będzie: 1-e podnieść szkolnictwo powszechne w powiecie na wyższy poziom przez zapewnienie poszczególnym szkołom odpowiedniego stopnia organizacyjnego, 2-e przyczynić się do wybudowania w powiecie odpowiednich gmachów szkolnych i 3-e starać się o zapewnienie szkolnictwu powszechnemu takich dodatków na potrzeby rzeczowe szkół, by miały możność zupełnie normalnego funkcjonowania.

Sz. Panowie! jak wiadomo, dawna szkoła ludowa, do której uczęszczały li tylko dzieci ludu, obecnie została zamieniona na szkołę powszechną, w której początkową naukę mają pobierać dzieci wszystkich obywateli; nauka w tej szkole winna trwać lat 7, tj. od 7-go do 14 roku życia.. Dziecko, uczęszczające do szkoły powszechnej przez lat 7, ma się uczyć każdego roku nowych rzeczy według planowanego programu, sztukę czytania i pisania, lecz przyswoić sobie podstawowe wiadomości z poszczególnych dziedzin wiedzy. Szkoła powszechna młodzieży, pochodzącej ze wszystkich warstw społecznych, ma otworzyć podwoje do wszelkich szkół, jakie w Polsce istnieją i istnieć będą, a głównie—ma przygotować młodzież do życia i do samodzielnej pracy nad sobą.

Taka właśnie szkoła jest podstawą usiłowań szczerej demokracji, taka szkoła znosi różnice pomiędzy poszczególnymi warstwami narodu, taka szkoła daje każdemu obywatelowi równe warunki rozwoju swych indywidualnych i przyrodzonych uzdolnień. Ale do wprowadzenia całkowitego programu szkoły powszechnej jeszcze nam daleko.

(D. C. N.).

— DWUMIESIĘCZNE URLOPY NA ZASIEWY WIOSENNE.

„Uwzględniając zbliżającą się porę zasiewów wiosennych, oraz konieczność zwiększenia sił roboczych na tych tak ważnych dla wytwórczości krajowej warsztaty pracy, zarządził Minister Spraw Wojskowych udzielanie z dniem 3 marca b.r. 60-cio dniowych urlopów rolnych na zasiewy wiosenne.

Urlopy takie mogą otrzymać szeregowi niezawodowi rocznika z dodatkowego poboru. 1899 i 1900 oraz rocznika 1901.

Ilość urlopowanych nie może przekraczać 30 proc. stanu faktycznego tych roczników w danej jednostce organizacyjnej. Gdyby ilość uprawnionych, proszących o urlop, przewyższała 30 proc. mają pierszeństwo ci szeregowi, którza stanowią jedyną siłę roboczą w gospodarstwie rolnem własnem, lub dzierżawionem, lub też są z zawodu rolnikami, jednak sami lub ich rodzice, nie posiadają własnych lub dzierżawionych gospodarstw, lecz wynajmują swoją siłę roboczą samodzielnym producentom rolnym.

Urlopowani nie otrzymują przez czas urlopu żadnych poborów. Na urlop mają odejść w własnych ubraniach cywilnych. Przejazd na urlop i z urlopu odbywa się na koszt wojska w 3-ciej klasie pociągów osobowych. W miejscu urlopu zgłaszają urlopowani swój przyjazd w posterunku (komisarjacie) Pol. Państw a w braku tegoż w urzędzie gminnym. Podlegają wojskowym przepisom dysc. i orzecznictwu wojsk. - są dowemu.

Niezależnie od tych urlopów, będą udzielane urlopy w okresie żniw.

— W SPRAWIE KRZYŻA PAMIĄTKOWEGO DYWIZJI GEEN. ZELIGOWSKIEGO.

Od płk. Małachowskiego, dowódcy 10 dywizji piechoty w Łodzi, otrzymujemy następujący komunikat:

Niejednokrotnie zwracali się do mnie oficerowie i szeregowi b. 4 dywizji strzelców gen. Zeligowskiego z prośbą o wydanie im legitymacji na prawo noszenia - krzyża pamiątkowego tej dywizji. Wobec powyższego zawiadamiam wszystkich zainteresowanych, że dotychczas 10 dywizja piechoty (powstała z b. 4 dywizji - strzelców) nie była upoważniona do wydawania takich legitymacji, lecz obecnie, na skutek mej interwencji, - gen. -dyw. Zeligowski polecił mi ukonstytuować Komisję z oficerów b. 4 dywizji strzelców, któraby, po zbadaniu dowodów, kwalifikowała petentów do prawa noszenia odznaki pamiątkowej b. 4 dyw. strzelców i - przedkładała legitymacje do podpisu gen. Zeligowskiemu.

Warunki niezbędne do uzyskania prawa na noszenie krzyża pamiątkowego.

1) wstąpienie do b. 4 dyw. strzelców najpóźniej do 1 czerwca 1919 r. (t.j. do dnia koncentracji dywizji w Czerniowcach),

2) pobyt w dywizji najmniej 3 miesiące,

3) o ile ktoś nie może dokumentami udowodnić swego pobytu w dywizji, winien przedłożyć zaświadczenie trzech oficerów.

4) nieposzlakowane zachowanie się podczas pobytu w dywizji.

— NOWOŚCI BIBLJOGRAFICZNE.

Uwadze naszych czytelników polecamy „Nowości Bibljograficzne“ księgarni Perzyński, Niklewicz i S-ki w Warszawie. Jest to miesięcznik bibljograficzno - sprawozdawczy, wydawany z myślą informowania szerokiego ogółu o wszystkich nowościach, ukazujących się na rynku księgarskim, i który, jako taki, może oddać duże usługi tym wszystkim, którzy znajdując się zdala od większych środowisk, interesują się ruchem literackim i naukowym.

„Nowości Bibljograficzne“ rozsyłane są gratis i franco, wystarczy tylko podać księgarni swój adres.

— NIESZCZĘŚLIWA MATKA.

Funkcjonarjusz policji zauważył na ul. Garncarskiej jakąś nieznaną mu kobietę, która chodziła z chłopcem rozebranym do naga Wobec tego natychmiast doprowadził ją do Komisarjatu, gdzie okazało się, że kobietą jest umysłowo chora Zofja Wojcieszak, zamieszkała przy ul. Stawiszyńskiej Nr. 25, chłopcem zaś 9-cio letni syn jej Marcin.

— ŚMIERĆ WSKUTEK ZATRUCIA ALKOHOLEM.

W dn. 19 b.m. sprowadzono do Komisarjatu policji w stanie zupełnie nietrzeźwym niejaką Marjannę Napieralską, żebraczkę bez miejsca zamieszkania, znana policji jako nałogowa alkoholiczką. Osadzono ją w areszcie, gdzie po upływie godziny zmarła. Wezwany lekarz powiatowy stwierdził śmierć wskutek zatrucia organizmu alkoholem. Ciało Napieralskiej złożono w kostnicy miejskiej.

— RZEKOMI FUNKCJONARJUSZE POLICJI.

W dn. 19 b.m. do mieszkania Stanisławy Michalakówny przy ul. Ciasnej Nr. 17 przyszło dwóch osobników, a mianowicie Piotr Lewandowski i Wawrzyniec Kusiak prawdopodobnie w stanie nietrzeźwym i przedstawiwszy się jako funkcjonarjusze policji zażądali od Michalakówny wydania pieniędzy. Michalakówna jednak podniósłszy alarm zmusiła napastników do ucieczki. Lewandowski i Kusiak znani są tutejszemu urzędowi śledczemu jako podejrzani osobnicy.

— BEZ DOKUMENTÓW.

W dn. 20 b.m. zatrzymano na Nowym Rynku nieznanego osobnika, który przedstawił się jako Józef Kowalczyk rzekomo pochodzący z Białej - Królikowskiej, pow. Słupeckiego, lecz nie posiadał absolutnie żadnych dowodów osobistych. Badany w urzędzie śledczym Kowalczyk opowiadał o jakichś dolarach, które rzekomo przyjechał sprzedać, lecz przy sobie ich nie posiadał i wreszcie zażądał odszkodowania za łysinę. Wogóle Kowalczyk czyni wrażenie człowieka niezupełnie zdrowego na umyśle.

Kowalczyka odesłano transportem do Komendy Policji w Słupcy.

— SAMOWOLA.

Niejaka Fogelmanowa, zamieszkała przy ul. Górnośląskiej Nr. 44 wynajęła pokój w swoim mieszkaniu sublokatorowi Izydorowi Wiśniewskiemu, który płaci jej za zajmowany pokój 15,000 mk. mies., Obecnie jednak znalazła innego amatora na ten pokój, który gotów jest zapłacić miesięcznie 60.000 mk. Wobec tak ponętnej propozycji. Fogelmanowa zażądała od Wiśniewskiego opróżnienia zajmowanego pokoju, a gdy ten dobrowolnie uczynić tego nie chciał, sama siłą wyrzuciła rzeczy Wiśniewskiego na korytarz. Zawiadomione o tem władze policyjne wprowadziły jednak Wiśniewskiego z powrotem do spornego pokoju. Fogelmanowa zaś pociągnięto do odpowiedzialności karnej za samowolę.

— KRADZIEŻ ZE SKLEPU.

W dn. 17 b.m. nieznani sprawcy skradli ze sklepu Stanisława Małolepszego przy ul. Tureckiej Nr. 3 różne przyrządy rymarskie, ogólnej wartości 1.086.000 mk. Dochodzenie w toku.

— NOTATKI LITERACKIE.

Rasa — romans Eryka Kuhna, przełożony z niemieckiego przez Ign. Oksza - Grabowskiego (nakład księgarni Perzyński Niklewicz i S-ka w Warszawie) przedstawia dla czytelnika polskiego tę dużą wartość i interes, że obrazuje życie butnych pysznych, junkierskich Niemców po katastrofie wojennej. Okazuje się, że i to świetnie na pozór urządzone państwo miało wewnątrz raka szkodliwego, który doprowadził je do nędzy moralnej, a w skutku i do dzisiejszej słabości i chaosu. W mocnych, choć dyskretnych barwach, z żywym talentem autor opisuje romans błyszczącego międzynarodowego bankiera, z niemiecką panną, z towarzystwa“.

Tragiczny los Kordelji, upojonej frazeologją eleganckiego Friedenthala jest naturalną konsekwencją psychologiczną.

Światu giełdy i zmurszałych przesądów towarzyskich autor przeciwstawia rodzące się nowe renesansowe idee, powstające na gruzach państwa bismarckowego.

Książka bardzo zajmuje i oświeca.

OFIARY:

Zamiast kwiatów na grób ś. p. Leokadji Kube 50,000 mk. na pomnik dla poległych Kaliszan składa Alicja Fraszczykowa.

Zamiast kwiatów na grób ś. p. Leokadji Kube 10.000 mk. składa F. Michalska na pomnik dla poległych Kaliszan.

Syndykat Rolniczy Kaliski

Spółka Akcyjna

FILJE: Błaszki, Konin, Sieradz, Turek, Słupca, Uniejów.

Agentura w Opatówku.

poleca ze składów:

saletrę chilijską i norweską, superfosfat, żużle Tomasa, sole potasowe, kajnit, azotniak. 851

OBWIESZCZENIE.

Komornik przy Sądzie Okręgowym w Kaliszu **Józef Trojanowski**, zamieszkały przy ul. Stawiszyńskiej w domu pod № 7 na zasadzie 1030 art. ust. sąd. cyw. obwieszcza, że w dniu 26 kwietnia 1923 r. o godz. 10 rano w Kaliszu przy ulicy Wiejskiej w domu № 9 będzie sprzedawany przez licytację ruchomy majątek, należący do **Danieła Płockiego**, składający się z pianina, mebli i materjałów budowlanych i oszacowany do sprzedaży na ogólną sumę 2.000.000 marek którego spis i szacunek przejrzane być mogą na miejscu sprzedaży w dniu licytacji.

Kalisz, dnia 18 kwietnia 1923 r.

884 Komornik **J. Trojanowski.**

Superfosfat 18%

Sól potasową 30/33% Stassfurtską,

Kajnit 14/15% Stassfurtski,

WĘGIEL przemysłowy i opałowy

(stale większe transporty w drodze)

Cement, Wapno,

POLECA

Towarzystwo Handlowe

„Paliwo"

Sp. z ogr. odp.

ALEJA JÓZEFINY 9 (Gmach Banku Ziemi Kaliskiej). 661

Inż. S. PORADOWSKI

KALISZ, ul. Tad. Kościuszki 20, telef. № 62.

Posiada na składzie:

maszyny i motory elektryczne Tow. Akc. „GANZ" w Budapeszcie i inne, przewodniki wszelkich przekroji Tow. Akc. „KOBEL" w Warszawie, oraz wszelkie artykuły dla instalacji elektrycznych.

Dostarcza szybko postawy walcowe i walce z utwardzonego żeliwa znanej fabryki „Gaz & Co" Tow. Akc. w Budapeszcie, **silniki Diesla, pompy odśrodkowe i agregaty benzynowe.**

Oferty na żądanie. 310

Pneumatyki „Michelin Cablé"
Stock pełnych gum „Bergougnan"
Akcesorja samochodowe, wyroby „Boscha" 835

sprzedaje Biuro Ajenturowe „MOBILE" właśc. Wł. Sieradzki Łódź, Juljusza 4.

Maszyny do pisania „Mercedes"

Arytmometry „Thales"

Używane maszyny do pisania wszelkich systemów

Amerykańskie meble i urządzenia biurowe

kalki, taśmy, szapirografy, papier pelowi i wszelkie materjały piśmienne **poleca**

Sp. Handl. Wojewódzki i Leżon **Łódź**, Sienkiewicza № 35.

Wysyłamy za zaliczeniem pocztą i koleją. 701

Potrzebne

4 panienki

z dobrego domu do bufetu.

Oferty przesłać piśmiennie wraz z podaniem żądanej pensji przy wolnym utrzymaniu, mieszkaniu i opraniu lecz bez pościeli.

Restauracja Dworcowa Ostrów, Wlkp. 876

Do kompletu nauki modniarstwa

potrzebne uczennice.

Wiadomość w magazynie mód „MARTA" Al. Józefiny № 9. 882

WILLA

w szwajcarskim guście z ogrodami **na sprzedaż**, można zaraz dostać mieszkanie. 898 Łódzka 8, m. 1.

Bryczka

do sprzedania.

Kalisz, Nowy-Swiat 13, w zakładzie. 903

Kupię

sklep spożywczy

z mieszkaniem w dobrym punkcie. Oferty proszę do redakcji dla B. B. 905

Zginął paszport

wydany przez magistrat miasta Kalisza na imię I. Wallacha. 901

Baczność!

Sklep

z kompletnem urządzeniem i z towarem w mieście Ostrowie **zaraz do sprzedania.** Zgłosz. **K. DYK Ostrów**, Szpitalna 2a II p. 881

Potrzebne zdolne

hafciarki

do białego haftu. Tamże przyjmuje się **uczennice.** Ul. Wrocławska, 13 m. 2. 867

Pokrywania dachów

rozmaitą dachówką i papą oraz smołowania i wszelkich większych prac dekarskich podejmuje się

STAN. JACKOWSKI, mistrz dekarski **w Srodzie** (Wlkp.) Telefon Nr. 126. 671.

Przedstawiciel: Sp. Akc. LAMBERT & KRZYSIAK, WARSZAWA, Niecała 8.

PALMA

Podeszwy kauczukowe i obcasy kauczukowe

PALMA-KAUCZUK

SKŁAD KOMISOWY WARSZAWA, Kupiecka 10 (dom przejściowy Nalewki 39). 812

Szkło okienne

oraz inne gatunki szkła, **kit szklarski** tekturę **djamenty**, poleca: 842

Wielkopolska Hurtownia Szkła

Tel. 5559. **TOW. AKC.** Tel. 5559.

POZNAŃ, Półwiejska 9. Własna **szlifiernia szkła i wyrób luster.**

Do wynajęcia od 1 lipca 1923 r.

2 mieszkania po 3 pokoje lub jedno 6 pokoi.
4 mieszkania po 1 pokoju z kuchnią przy ulicy Łódzkiej.

Wiadomość: ulica Wrocławska 28 u właściciela. 880

Redaktor A. RADWAN. Wydawca — „Gazeta Kaliska" Spół. z ogr. odp. Druk „Gazety Kaliskiej" Aleja Józefiny 1.